

Ina Pukelytė

Kisasszonyok a Szabadság sétányról

Fordította: Lukács Norbert

Figura Könyvkiadó

Budapest 2024

A fordítás alapjául szolgáló kiadás:

Ina Pukelytė: Panelės iš Laisvės alėjos (Tyto Alba, 2020)

(c) Ina Pukelytė, 2020

Fordította Lukács Norbert

Hungarian translation © Lukács Norbert, 2024

Hungarian edition © Figura Könyvkiadó, 2024

Borító: Ilona Kukenytė

A címlapon a kaunasi Metropolis szálloda a 20. század 30-as, 40-es éveiben

(A Kaunas Városi Múzeum gyűjteményéből)

ISBN 978-615-6380-01-2

Egyedül jogosított magyar nyelvű kiadás. A mű egyetlen részlete sem használható fel, nem tárolható és nem sokszorosítható a kiadó előzetes írásbeli engedélye nélkül.

Figura Könyvkiadó, 2024

Főszerkesztő: dr. Dávid Gyula

Olvasószerkesztő: Záhonyi Enikő

Felelős kiadó: a Corpus Sanum Consulting Kft. ügyvezetője

Felelős vezető: Cseh Tibor

*A könyv néhány szereplője valós személy,
azonban a regényben elmesélt történet a képzelet szüleménye.*

...

Annak ellenére, hogy még csak a hét közepe volt, elég nehezen sikerült asztalt szerezniük. Bent zaj volt, poharak csörömpöltek, kávé és pálinka illata terjengett, a szálló füstfelhőn keresztül pedig egy kis pódiumot lehetett látni, amin egy zenekar játszott. Zosia amint meghallotta a benti zsvajt, megbánta, hogy engedett a csábításnak, hogy advent ideje alatt menjenek el szórakozni. Hiszen adventkor meg kellene tartóztatni magunkat és készülődni Jézus születésére. Még egy bűn, amit meggyónhat vasárnap, derült magában, majd hagyta, hogy vigye a végzete. Először Henryk rendelt krupnikast¹, majd Michał folytatta a sort, meggylikört rendelt, ezt egy újabb kör követte. Zosia egyre jobban kimelegedett és kipirult. Kacarászott, bátyját és Michałt hallgatta, amint előbbi a kalandjairól beszélt, utóbbi pedig anekdotákkal próbálta felvenni vele a versenyt.

– Michał, amúgy mi szél hozta Kaunasba? – kérdezte Henryk, miközben rágyújtott egy cigarettára.

– Tegeződjünk, ha nincs ellenére! – Michał is rágyújtott, és belekezdett egy újabb történet mesélésébe.

Kiderült, hogy Michał édesapja Kaunasból, édesanyja pedig Varsóból származik. Hajdan a háború előtt Kaunasban laktak, édesapja a Tilmans Műveknél dolgozott és egész jól keresett. Aztán pedig jöttek az oroszok, és mivel apjának zsidó gyökerei voltak, elrendelték, hogy hagyják el Kaunast. Így az egész család Varsóba költözött. Michał tízéves volt, úgyhogy már nem nagyon emlékszik ezekre az időkre, ráadásul, amikor elkerült Kaunasból, nagyon

¹ Gabonapárlatból, leginkább vodkából és mézből készült édes ízű alkoholos ital

megbetegedett. Azóta nem is járt erre felé, apjának azonban feltett szándéka volt, hogy visszatérjen, mert az oroszok elől a vagyonuk egy részét a városban rejtette el.

– Tényleg? És merre laktatok Kaunasban? – érdeklődött Henryk.

– A Szabadság sétányon – nevetett Michał.

– Hol hagyta édesapja a vagyonát? – kérdezte Zosia csillogó szemekkel.

– Ez az, amit több mint húsz év után már senki sem tud, de még ha tudná is valaki, valószínűleg nem mondaná el.

Zosiát és Henryket nagyon érdekelte, hogy vajon milyen kincsekről lehet szó, de nem mertek előhozakodni a kérdéssel. Várták, hogy Michał majd elmeséli.

– Aranyérmék egy kis ládikában. Édesapám csak a halála előtt mondta el.

– Aha, pont mint egy krimiben! Biztos, hogy ezt a történetet nem egy magazinban olvasta? – élcelődött Zosia és megpróbált rájönni, hogy valóban igaz lehet-e. – Nálunk Šančiaiban is van valami kincs, állítólag még Napóleon idejéből. Mindenki örült módon keresi. Hogy fogja ebben a hidegben kiásni a ládikát?

– Arra nem lesz szükség – válaszolt Michał. Arra várt, hogy a testvérek megkérjék, folytassa a történetét. – Tudom, némiképp hihetetlen, amit most mondok, de a dobozt abban a házban rejtette el, ahol most a *Stella* könyvesbolt van. Legalábbis ott kell, hogy legyen, az édesapám szerint.

Zosia és Henryk egymásra néztek. Mindaz, amit Michał előadott, elég valószínűtlenül hangzott, ezért Henryk megpróbált még több információt kihúzni Zosia választottjából.

– Mivel is foglalkozol, Michał? Hivatásos kincskereső vagy?

Michał elmondta, hogy lengyel katonatiszt, hadnagy, de nem szeretné, ha ezt rajtuk kívül bárki megtudná itt Kaunasban. Soha nem lehet tudni, hogy a szegény lengyelnek mikor

parancsolja meg valamelyik *litvin*², hogy menjen vissza oda, ahonnan jött. Mintha ő, az egyszerű katona volna felelős ezekért a politikai viszontagságokért.

– Talán tudod valamivel igazolni is azt, amit elmondtál? – vágta a szemébe Henryk.

Michał sóhajtott egyet, majd a kabátja belső zsebéből elővette az útlevét.

– Miért kötsz bele egy ártatlan emberbe, Henryk? – Zosia próbálta enyhíteni a feszültséget, de a szeme sarkából ő is az útlevelet fürkészte.

Amikor meggyőződött róla, hogy Michał nem hazudott, Zosia megkönnyebbülten sóhajtott. De most már biztos volt benne, hogy nem a lengyel tiszt az a férfi, akiről álmodozott. Egy egyszerű, itteni hivatalnok tisztességes fizetéssel sokkal megfelelőbb lenne neki, mint egy külföldi katona, aki nem tudni honnan tévedt ide, mikor és hová vezénylik legközelebb szolgálatba.

– Örülök, hogy megismerhettelek, hadnagy úr! – Henryk olvasott Zosia gondolataiban. Felállt az asztaltól. – Nekem és Zofíának most már tényleg haza kell mennünk.

Michał felajánlotta, hogy állja a számlát.

– Én is örülök a találkozásnak – Michał barátságosan szorította meg Henryk kezét, majd hosszú, vágyakozó tekintettel a lányra nézett és szertartásosan kezét csókolt. – Ki kell ábrándítsam, Zofia, de muszáj lesz ismét meglátogatnom.

– Velem akar találkozni, vagy csak a ládikót keresné? – kacérkodott Zosia.

– Ha az egyik kincset nem találom, találok helyette másikat – nézett mélyen a lány szemébe.

Zosia zavartan nevetgélt, próbálta elkapni a tekintetét, de pillantása hamarosan ismét az álmából megelevenedő fiatalemberre tévedt. Szótlanul belekarolt bátyjába és kiléptek a forgóajtón.

² litván (*lengyel*)

...

Másnap Rachel későn ébredt, a szobájába kérte a reggelit és sötétedésig az ágyában maradt. Amikor készülődni kezdett, valaki kopogott a szobája ajtaján. Boris állt előtte.

– Hogy érzi magát, *zoluska*³? – kezdte negédesen. – Miért nem mondta, kedves, hogy ilyen gondja akadt? Gondoskodtunk volna arról, hogy megvédjük.

– Semmiség – legyintett a művésznő. – Egyedül is megoldottam.

– És még hozzá hogyan! – Boris sietősen egy összehajtott újságot vett elő a zsebéből. – A *Dienos naujienų*⁴ címlapján van, fényképpel együtt! Ilyen megtiszteltetés még soha nem érte a Zsidó Színházat. És most, hála önnek, itt vagyunk, *à la une*!⁵

Boris megpróbálta megölelni a művésznőt, de Rachel csak pislogott és a kisimított újságlapokat nézte.

– Mi ez? Egy szót sem értek belőle, ez litvánul van.

– Így van! Egész Kaunast érdekli a története, nem csak a zsidókat, el tudja képzelni? – Boris lelkesen hadonászott az újsággal, majd ismertette a művésznővel a cikket:

„Végül a szerelmes férfi fenyegetni kezdte a művésznőt. Leveleiben az összes olyan beláthatatlan következményekről írt, amelyek az engedetlen művésznővel megtörténhetnek. A művésznőnek meg kell halnia. Az ismeretlen megfenyegette, hogy megfojtja, lelövi, megöli... De még ez sem volt elég. Ekkor döntött úgy, hogy a tettek mezejére lép. Társaival a nyílt utcán támadták meg a művésznőt. Az egyik előadás után sárral fröcskölték le. Kövekkel is megdobálták. Következő alkalommal pedig valeriana-cseppeket öntöttek az arcára, amikor a Népházba tartott. Az sem mentette volna meg, ha nem lép ki az utcára. A levél szerzőjét még

³ Hamupipőke (orosz)

⁴ Napi hírek (litván)

⁵ A címlapon! (francia.)

akkor sem kapták el. Továbbra is írt, találkozni akart a művésznővel, egyre csak új és újabb ijesztő támadással fenyegetőzött.“

– Ez micsoda? – a művésznő alig hitt a fülének.

– Az interjúban az újság az ön szavait idézi.

– Milyen interjú?

– Na, azt nem tudom. Tegnap este itt a szállodában ünnepeltették magukat. Megértem, akkora volt a stressz, hogy nehéz visszaemlékezni. Az igazat megvallva, mit számít, ha ez nem teljesen az, amit mondott? Az a lényeg, hogy most már a mi színházunkról, mi az, hogy a mi színházunkról, a színpad sztárjáról, Rachel Bergerről fog beszélni egész Kaunas! És ez azt jelenti, hogy esélyünk lesz megduplázni a bevételt. Rochuska, *zoláska*, ránk mosolygott a szerencse! Amint véget ér az ünnepi hét, újra munkához látunk, és megígérem, hogy a honoráriumát megduplázzuk! – fuvalázta Boris.

Rachel megpróbált rájönni, hogy mi változhatott meg itt egyetlen éjszaka alatt. Mit fecsegetett össze ő tegnap este a sok pezsgő után? Még hogy kövekkel dobálták, Valeriana cseppeket öntöttek az arcára? Ez melyik előadásból van? Vagy netán saját maga találta ki ezeket? Így vagy úgy, most meg kellett őriznie méltóságát és megmutatni a furfangos Boriuskának, hogy hol a helye.

– Igen, Boris. Nekilátunk a munkának, de csak azzal a feltétellel, hogy a társulat minden tagja, még a zenekar is nagyobb részt kap a bevételből.

– *Mais bien sûr*⁶ – Boris nem ellenkezett.

Borisnak sikerült kiszimatolnia, hogy kinek köszönhetően menekültek meg a művésznők, és megígérte, hogy a zenekar tagjai a hanuka alkalmából kapnak egy nagyobb összeget. És ha sikerülne még egy pár ilyen bennfentes információt összehozniuk, akkor nem fogom maguktól sajnálni és biztosan megduplázzom a fizetségüket, mondta a színésznőt

⁶ Természetesen (francia)

megmentő zenészeknek. Hiszen nekik sem könnyű, ha ilyen dolgok történnek. Mindenesetre egy ilyen népszerű társulatnak megfelelő körülmények között kell játszania. Eddig rá kellett kényszeríteni magukat, már amennyire lehetett, hogy egy ilyen káposztaszagtól bűzlő színházban dolgozzanak. Már lefoglaltam az Állami Színházat, és a további előadásokat csak olyan teremben rendezzük, amelyet a színházunk megérdemel.

Hasonlóan beszélt a színházba készülődő Rachelhez is.

– Rochuska, *zuluska*, fel kell frissítenie a gardróbját – azzal letett a kisasztalra egy köteg litast. – Hiszen mostantól nem tizenéves csikókat, hanem komoly újságírókat kell az ujjai köré csavarnia. Megfelelően kell képviselnie minket.

Rachel lelkiismeretfurdalás nélkül elvette a pénzt, és megkérte Borist, hogy várja meg a folyosón, a pénzt pedig biztonságos helyre rejtette. Amikor átlépte a színház küszöbét, már meg is bizonyosodhatott arról, hogy egyetlen éjszaka alatt sztár lett belőle.